Raadsvoorstel

Openbare Raadsvergadering

Datum 30 mei 2023

Agendapunt 13

Onderwerp Preventie- en handhavingsplan jeugd en alcohol gemeente Leudal (2023-2026)

Portefeuillehouder(s) Mevrouw. D.H. Schmalschläger (burgemeester)

Inhoudelijk voorstel
Bijgaand treft u het (nieuwe) Preventie- en handhavingsplan jeugd en alcohol gemeente Leudal (2023-2026) aan. Het nieuwe plan is een vervolg op het eerder vastgestelde Preventie- en Handhavingsplan Drank- en Horecawet gemeente Leudal 2016-2019. De geldigheidsduur van dit plan is inmiddels verlopen.

Inleiding - Waarom een preventie- en handhavingsplan jeugd en alcohol?
Allereerst is het hebben van een gemeentelijk preventie- en handhavingsplan jeugd en alcohol belangrijk in het kader van het gemeentelijk gezondheidsbeleid. (Overmatig)alcoholgebruik is schadelijk voor de gezondheid. Zeker voor kinderen en (jong)volwassenen. Veel van hen starten al op vroege leeftijd met het gebruik van alcohol. De gemiddelde startleeftijd van jongeren die alcohol drinken in de gemeente Leudal is 13 jaar. Dit terwijl de wettelijke leeftijd hiervoor 18 jaar is.

Ten tweede is het hebben van een preventie- en handhavingsplan alcohol ook een wettelijke verplichting op grond van de Alcoholwet. Er moet iedere vier jaar door de gemeenteraad een dergelijk plan worden vastgesteld. Dit plan geeft aan welke maatregelen de gemeente gaat nemen om het alcoholgebruik met name onder jongeren, te beperken. Dit is bepaald in artikel 43a Alcoholwet (voorheen artikel 43a Drank- en Horecawet).

Integrale aanpak
Het voorliggende plan is tot stand gekomen in samenwerking met onze ketenpartners, te weten Synthese, Vincent van Gogh, Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD), Centrum voor Jeugd en gezin (CJG), Koninklijke Horeca Nederland (KHN), 9 Negen, scholen (St. Ursula, SPOLT, Aloysiusstichting) en Politie. Zij hebben de ervaring en kennis van de dagelijkse praktijk.

Beoogd effect
De huidige wet- en regelgeving in combinatie met de resultaten van de onderzoeken van de laatste jaren betrekking hebbende op de gemeente Leudal en het Leefstijlakkoord Leudal (2021) zijn richtinggevend voor de ambities, doelstellingen en aanpak in de voorliggende periode.

Ambities
Met betrekking tot ambities wordt aangesloten bij het beleidsplan sociaal domein (gemeenten Leudal, Nederweert en Weert):

1. Meer jeugdigen groeien gezond en veilig op en krijgen gelijke kansen om talenten te ontwikkelen;
2. Meer inwoners van de gemeente Leudal hebben een gezonde levensstijl.

Doelstellingen
Voor de komende periode (2023-2026) zijn de volgende concrete doelstellingen geformuleerd dit in vergelijking met de eerdere concrete onderzoeksresultaten van de gezondheidsmonitor Jeugd 2021, gemeenteprofiel Leudal mei 2022 (onderzoek najaar 2021, rapport mei 2022):

1. Jongeren zijn zich meer bewust van gezondheidsrisico's van het gebruik van alcohol onder de 18 jaar zodat de gemiddelde leeftijd waarop jongeren starten met het drinken van alcohol is gestegen (concreet: er wordt op een oudere gemiddelde leeftijd van 13 jaar gestart met alcohol drinken);

2. Ouders en/of opvoeders zijn zich meer bewust van gezondheidsrisico's van het gebruik van alcohol onder de 18 jaar zodat de tolerantie van ouders en/of opvoeders ten opzichte van alcoholgebruik door hun kinderen is afgenomen (concreet: de procentuele cijfers van ouderbetrokkenheid over o.a. afspraken zijn gestegen);

3. Het risicovol alcoholgebruik (binge drinken) onder jongeren is procentueel afgenomen (concreet: lager dan 32%);

4. Verstrekkers van alcohol (ouders, broers, zussen, supermarkten, slijterijen, horeca-inrichtingen, sport- en cultuurverenigingen enz.) houden zich aan de leeftijdsgrens van 18 jaar;

5. Effectieve continue controle en hercontrole op de naleving van de wettelijke leeftijdsgrens bij verstrekkers;

6. Duidelijke eenduidige communicatie over alcoholgebruik. (Beslist geen alcohol onder de 18 jaar; er zijn alternatieven voor alcohol; aanhaken op de Nix 18 campagnes; alcoholgebruik heeft negatieve invloed op de ontwikkeling van jongeren).

Wat staat er concreet op de planning voor 2023 en komende jaren?
Vanwege de breedte van de thema's en de omvang van het aantal actief betrokken ketenpartners is geadviseerd om gezamenlijk speerpunten vast te stellen en hierin (per jaarschijf) te prioriteren. Middels multidisciplinaire werkgroepen wordt hier invulling aan gegeven. Dit borgt onze integrale aanpak.

Vanuit het landelijke Nix-18-preventiegedachtegoed zijn voor onze gemeente komend jaar drie speerpunten benoemd. Deze komen voort uit een omgevingsanalyse rond de jongeren. Zo werken we gestructureerd en blijft het behapbaar. Voor 2023 zijn de volgende speerpunten benoemd:

Speerpunt 1. Project drankketen
Doel: inspectie drankketen, voorlichting en contacten leggen met jongeren die drankketen bezoeken.

Speerpunt 2. Contact met verenigingen
Doel: duurzame dialoog opstarten en voorlichting geven.

Speerpunt 3. Contact met ouders
Doel: in contact komen met ouders en voorlichting geven.

Naast deze drie speerpunten wordt extra aandacht besteed aan:
- voorlichting gericht op natuurlijke momenten zoals voorafgaand aan jaarwisseling, carnaval en kermisperioden;
- voorlichting over nieuwe verbod wederverstrekking in het kader van de Alcoholwet;
- laaggeletterden;
- voorlichting over (mogelijk) nalevingsonderzoek

Toezicht en handhaving
Sinds 1 januari 2013 is de gemeente verantwoordelijk voor het toezicht en handhaving op de Alcoholwet. De Boa's verzorgen het toezicht op de Alcoholwet. Handhaving kan zowel strafrechtelijk als bestuursrechtelijk plaatsvinden. Voor welke oplossing wordt gekozen wordt per geval bekeken.

Gezien de doelstellingen van het dit preventie- en handhavingsplan ligt de prioriteit voor toezicht en handhaving op het verbod op overtreding van de leeftijdsgrens. Dit geldt voor zowel de jongeren als hun ouders en de professionele verstrekkers van alcohol.
Bewustwording is voor ouders en jongeren van belang. Bij herhaalde overtredingen zal echter wel gesanctioneerd gaan worden.

Ten aanzien van andere verstrekkers van alcohol zoals supermarkten, slijterijen, café's, restaurants, discotheek, gemeenschapshuizen, kantines van (sport)verenigingen ligt de focus op de naleving van de regelgeving. Van hen mag worden verwacht dat zij zich bewust zijn van de regels en de maatschappelijke verantwoordelijkheid. De prioriteit ligt bij de verstrekkers op locaties waar veel jongeren komen. Zij ontvangen bij een geconstateerde overtreding niet eerst een waarschuwing, maar krijgen direct een gepaste bestuurlijke maatregel. Dit ook om herhaling te voorkomen.

In bijlage 4 van het Preventie- en handhavingsplan jeugd en alcohol gemeente Leudal (2023-2026) is een sanctietabel opgenomen waarbij per overtreding is opgenomen welke stappen worden gevolgd en welke sancties worden ingezet.

Voortgang en verantwoording
De voortgang en stand van zaken van de speerpunten vormen de agenda van het periodiek overleg zowel ambtelijk met de ketenpartners (Nix-18 overleg) als bestuurlijk ter afstemming en informering van de portefeuillehouder. Feedback uit deze overleggen wordt meegenomen in onze verdere aanpak.

Financiële paragraaf
In het kader van het voorliggende plan is € 20.000 voor 2023 en een restant ad € 10.305 uit 2022 beschikbaar inzake het leefstijlakkoord. Een onderdeel hiervan is alcoholpreventie en het budget kan hiervoor gebruikt worden. Voor de jaren 2024-2025 zijn middelen opgenomen in de brede SPUK voor een bedrag van € 5.163. Ook deze kunnen aangewend worden voor dit voorstel. De budgetten voor 2026 zijn nog niet bekend. De verwachting is dat dit voorstel binnen de toegekende Rijksmiddelen uitgevoerd kan worden. Daarom heeft dit voorstel geen verdere financiële gevolgen voor de gemeente Leudal.

Inkoopparagraaf
n.v.t.

Personele paragraaf
n.v.t.

Communicatieparagraaf
De rode draad door de preventiespeerpunten is voorlichting. Door met speerpunten en multidisciplinaire werkgroepen te werken, wordt geborgd dat er eenduidig vanuit het centrale gedachtegoed wordt gecommuniceerd door partner die zich het dichtste bij de doelgroep bevindt. Dit laatste vergroot de ontvankelijkheid van de doelgroep voor de boodschap.

Het verstrekken van voorlichting is echter een middel en is geen doel op zich. Het doel is om het gewenst gedrag bij de doelgroepen teweeg te brengen. Een gedragsaanpassing gaat meestal niet van vandaag op morgen. Daarom wordt per speerpunt gewerkt aan de hand van de strategie 'kennis, houding en gedrag'. Hierbij is het interactief communiceren met de doelgroepen en het aangaan van een duurzame relatie het uitgangspunt. Met andere woorden: we zetten in op het aangaan van de dialoog in plaats van enkel het zenden van informatie of doorverwijzen naar digitale platformen.

Wat willen we op hoofdlijnen bereiken per element van deze strategie?

Kennis:
- Het verschaffen van volledige informatie op basis van de nieuwste inzichten;
- Het wegnemen van onjuiste of achterhaalde kennis en vooroordelen;
- Bewustwording van eigen gedrag.

Houding:
- Het versterken van het positieve houding ten aanzien van deze informatie;
- Het belang, het voordeel en de noodzaak inzien en dit omarmen.

Gedrag:
Het in de praktijk daadwerkelijk uitvoering geven aan het gewenste (voorbeeld)gedrag.

Bijlage(n)
Preventie- en handhavingsplan jeugd en alcohol gemeente Leudal (2023-2026) en bijlagen

Heythuysen, 2 mei 2023

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEUDAL,

De gemeentesecretaris, De burgemeester,

mr. drs. J.J.Th.L. Geraedts D.H. Schmalschläger